

VERSLAG VAN EEN WETGEVINGSOVERLEG

Concept

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft op 13 juni 2016 overleg gevoerd met de heer Van der Steur, minister van Veiligheid en Justitie, over:

- het wetsvoorstel **Wijziging van de Faillissementswet in verband met de aanwijzing door de rechtbank van een beoogd curator ter bevordering van de afwikkeling van een eventueel faillissement en vergroting van de kansen op voorzetting van een onderneming of van een doorstart van rendabele bedrijfsonderdelen (Wet continuïteit ondernemingen I) (34218)**;
- het wetsvoorstel **Wijziging van de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties in verband met de implementatie van Richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt (Implementatiewet richtlijn collectief beheer) (34243)**.

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Ypma

De griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Nava

Voorzitter: Oosenbrug

Griffier: Mittendorff

Aanwezig zijn vier leden der Kamer, te weten: Gesthuizen, Oosenbrug, Recourt en Van Wijngaarden,

en de heer Van der Steur, minister van Veiligheid en Justitie.

Aanvang 11.03 uur.

De voorzitter:

Goedemorgen, dames en heren. Wij beginnen, in afwijking van de agenda, met de behandeling van de Implementatiewet richtlijn collectief beheer. Er is vandaag geen grote opkomst, maar de collega van de VVD spreekt ook namens de CDA-fractie. Ik zal zelf het woord voeren namens de Partij van de Arbeid-fractie.

Ik geef als eerste spreker het woord aan de heer Van Wijngaarden namens de fractie van de VVD. Ik begrijp dat hij nu nog niet namens het CDA spreekt, maar later pas.

De heer Van Wijngaarden (VVD):

Voorzitter. Stel dat je in een band speelt en het geen vetpot is, want je begint net en zo goed ben je nu ook weer niet. Dan hoor je dat de baas van de club waarvan je feitelijk lid moet zijn, 5,5 ton verdient. Tja, de vraag is dan welke invloed je kunt uitoefenen op die club, een collectieve beheersorganisatie. Dankzij dit wetsvoorstel worden de mogelijkheden om invloed uit te oefenen vergroot en neemt de transparantie van cbo's richting de eigen leden en de samenleving toe. Dat is goed nieuws voor alle cultureel ondernemers. Voor liefhebbers van muziek en film neemt de kans toe dat zij in Nederland sneller dan vroeger over hun favoriete muziek of film kunnen beschikken. Artiesten kunnen vaker via één loket zaken doen voor meerdere Europese

Tweede Kamer. Minister Asscher is er druk mee. We zijn nog niet klaar met de herziening van de Faillissementswet. Ik zal me hier dus beperken tot wat vandaag voorligt, maar wel met het vertrouwen, en de mededeling, dat we het debat blijven voeren voor een steviger verankering van de positie van werknemers bij een faillissement.

In deze wet zien wij dat wordt aangesloten bij de praktijk die zich al heeft ontwikkeld, met daarin een aantal waarborgen. Mijn eerste vraag daarbij is waarom de drie rechtbanken die niet meedoen, niet meedoen. Wat is hun reden om niet aan te sluiten bij deze praktijk? Mijn tweede vraag betreft de positie van werknemers. Ik heb samen met collega Tanamal, die woordvoerder ondernemingsraden is voor de PvdA-fractie, een amendement ingediend zodat werknemers in de twee weken voorafgaand aan een faillissement moeten worden gehoord en een adviesrecht hebben voor de periode daarna. Ik heb nog nagedacht over de vraag of het adviesrecht ook zou moeten gelden voor de periode daarvoor, maar ik denk dat dit niet past bij de aard. Het moet immers snel gebeuren en dat wordt lastig binnen twee weken. Bovendien zitten er voldoende waarborgen in, omdat het adviesrecht wel voor de periode daarna geldt. Als een beoogd curator daarnaast niet goed luistert naar de werknemers, zou hij op een later moment problemen met ze kunnen krijgen. Ik denk dat het belang van werknemers in deze wet voldoende geborgd is, maar ik wil graag dat de minister daar ook zijn licht op laat schijnen. Ik wil er overigens bij zeggen dat werknemers in deze wet überhaupt voor het eerst een positie hebben gekregen rond faillissementen, dus dat is in zekere zin al een mijlpaal. Als ons amendement wordt aangenomen, wordt die positie nog beter.

Misbruik blijft een grote angst. Er zijn al diverse voorbeelden genoemd. Ikzelf heb daar namens mijn fractie vragen over gesteld. Het antwoord op een van die vragen staat mij nog heel prominent bij. We zouden misbruik onder andere tegengaan met het aandeelhoudersregister, dat vermoedelijk eind 2015 up and running zou zijn. We weten allemaal dat dit niet zo is. Ik wil daar nogmaals mijn ongenoegen over uitspreken in de hoop dat het UBO-register en het aandeelhoudersregister gewoon gerealiseerd worden.

Ik wil nog aansluiten bij een vraag van mevrouw Gesthuizen: wat gebeurt er als er in die twee cruciale weken informatie wordt achtergehouden? De beoogd curator kan natuurlijk van alles zien en opzoeken, maar hij heeft daarvoor maar twee weken en dat is niet zo veel. Hij zal daarom toch afhankelijk zijn van medewerking. Wat gebeurt er als er in de faillissementsfase wordt geconstateerd dat die medewerking niet is verleend? Wat zijn dan de sancties?

Tot slot heb ik nog een vraag over het amendement-Van Wijngaarden. Ik zou graag willen dat de vragen die ik hem naar aanleiding daarvan heb gesteld, ook door de minister worden beantwoord. Het gaat met name om de vraag of de geheimhouding voldoende wordt gewaarborgd en op welke manier je de kring van aandeelhouders in de vennootschap die hier wetenschap van heeft, kunt beperken. Je kunt geheimhouding in het strafrecht en civiel recht natuurlijk wel sanctioneren, maar als de kring groter wordt, loopt men daardoor ook een groter risico. In beginsel vind ik het een goed amendement, want ik snap dat je aandeelhouders erbij moet betrekken en dat het daardoor soms zelfs beter kan worden. Ik maak mij echter wel zorgen over de grootte van de kring, dus ik wil daar graag een antwoord op.

De voorzitter:

De minister geeft aan dat hij direct kan starten met de beantwoording van de vragen, dus ik geef hem het woord.

Minister Van der Steur:

Voorzitter. Ik dank de leden voor hun vragen en opmerkingen. Ik wil even een praktisch en procedureel punt aankaarten. Ik heb hier de tweede nota van wijziging. Die ziet toe op een technisch punt, namelijk de aansluiting van deze wet op de Wet civielrechtelijk bestuursverbod, die zeer recentelijk is aangenomen. Daar is een overgangsregeling voor nodig. Die staat in deze tweede nota van wijziging. Ik heb hem zojuist ondertekend en ik overhandig hem bij dezen aan de griffier, zodat hij deel uitmaakt van de wetwijziging. Volgens mij is dit de reguliere wijze om een nota van wijziging in te dienen staande een debat. Ik heb het nooit anders gedaan dan op deze manier, maar ik ben pas een jaar hier, dus het kan best zijn dat het ook anders kan. De nota van wijziging is vers ondertekend, met mijn eigen handtekening.

Er zijn drie amendementen ingediend: het amendement-Van Wijngaarden op stuk nr. 8, het amendement-Recourt/Tanamal op stuk nr. 9 en het amendement-Van Wijngaarden/Recourt op stuk nr. 10. Ten aanzien van alle drie geldt dat ik het oordeel erover aan de Kamer laat. In het amendement op stuk nr. 10 wordt om een evaluatie gevraagd en daar heb ik geen enkel bezwaar tegen. Ik zou dat sowieso gedaan hebben en dus vind ik het plezierig als dat ook in de wet komt te staan. Ook het oordeel over de andere twee amendementen laat ik aan de Kamer. Het zijn immers afgewogen amendementen, waarin ik mij kan vinden.

Ik wil graag in algemene zin opmerken dat ik heel goed begrijp dat de woordvoerders allemaal waarschuwen in het kader van de balans. De term "prepack" lijkt afkomstig uit een Amerikaanse film, maar het is van groot belang om een faillissement deugdelijk te kunnen voorbereiden en daarmee de waarde van de onderneming te bewaren, zowel voor de aandeelhouders als voor de werknemers als voor leveranciers en consumenten. Ik heb zelf in mijn verleden als advocaat meermalen geprobeerd om prepacks te realiseren. Dat kon toen nog op basis van een onderlinge verstandhouding tussen de advocatuur en de rechtbanken, die bereid waren om potentiële onafhankelijke curatoren die er al bij betrokken waren in aanloop naar het faillissement, te benoemen tot curator. Dat is een heel mooie vorm van samenwerking waarbij iedereen uit welbegrepen eigenbelang samenwerkt om een en ander mogelijk te maken. Ik heb in het verleden ook gezien dat het weleens niet lukt. Ik herinner mij bijvoorbeeld nog dat bij een grote broodfabriek de prepack om allerlei redenen niet lukte. Daarbij bleek vooral dat er alleen maar verliezers waren. De ondernemer was alles kwijt. Het personeel werd ontslagen. De leveranciers raakten hun apparatuur kwijt. Zelfs de mensen die meel hadden geleverd, konden niet meer bewijzen welk meel van hen was en welk van andere leveranciers. Iedereen verloor. De fabriekshal stond leeg. De verhuurders waren hun huurder kwijt. Het was één grote ellende. Daar is werkelijk niemand blij van geworden.

Ik zie zelf ook de mogelijkheden die met dit wetsvoorstel worden geboden. Daarom ben ik een groot voorstander van dit wetsvoorstel. Inderdaad geldt ook hier dat we altijd bedacht moeten zijn op misbruik. De heer Recourt en mevrouw Gesthuizen wezen daarop. We weten dat het faillissementsrecht gebruikt en misbruikt kan worden. De laatste tijd hebben we hier aandacht aan besteed, niet in de laatste plaats na aansporing van de Kamer. Ik denk nog even terug aan de punten die mevrouw Gesthuizen maar ook de heer Van Oosten en anderen hebben aangereikt om het faillissementsrecht te verstevigen en de kans op misbruik zo klein mogelijk te maken. Dat kan op dit punt natuurlijk ook. Terecht wordt gezegd dat dit onderdeel zou moeten zijn van de opleiding voor curatoren, de opleiding INSOLAD. Ter geruststelling van de heer Van Wijngaarden kan ik overigens zeggen dat die opleiding een van de beste zelfgereguleerde opleidingen is die we in Nederland hebben. Je komt niet zomaar door de opleiding INSOLAD heen. Het bedrijfseconomische aspect zit er zeker bij, maar in reactie op zijn vraag kan ik ook zeggen dat wij graag bereid zijn om te zijner tijd nog eens met het INSOLAD-bestuur te spreken over de vraag of er nog wijziging wenselijk zou zijn in de bedrijfseconomische aspecten.

Nog even iets anders. Wat niemand zich realiseert, is dat wij vandaag bezig zijn met een heel specifieke datum in onze geschiedenis, te weten 30 september 1893. Dat is grappig genoeg de datum waarop zowel de Faillissementswet als de Auteurswet in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Ik had mij dat ook niet gerealiseerd, maar ik kwam daar net achter en dacht: waarom komt die datum mij zo bekend voor? De Wet op de fabrieks- en handelsmerken was van 30 september 1893 en ook de Faillissementswet was van 30 september 1893. Dat kwam doordat de liberale minister Smidt het nodig vond dat op dit punt de wereld een beetje beter werd gemaakt. Hij was ook lid van de parlementaire enquêtecommissie die onderzoek deed naar de omstandigheden van fabriekspersoneelsleden. Dat is volgens mij de basis geweest om het wetje van Van Houten aan te passen, omdat men wel een wet had, maar geen handhaving had georganiseerd. Dat kwam volgens mij uit die parlementaire enquête voort. Het bijzondere is dat wij op dezelfde dag vandaag op beide wetten een belangrijke aanpassing behandelen. U kunt daar zelf bij verzinnen of daarvoor een liberale rol is weggelegd.

Dit wetsvoorstel is natuurlijk onderdeel van het wetgevingsprogramma herijking faillissementsrecht. Het doel van dat programma is, het faillissementsrecht te verbeteren en te moderniseren. Een belangrijk onderdeel is de verbetering van de mogelijkheden voor reorganisatie van bedrijven. Bij een tijdige reorganisatie kan vaak